

UNIAREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Un an 180 Lei
Pe jumătate 90 Lei
în America pe an 2 dolari.

Iese odată la săptămână

Adresa: „UNIAREA POPORULUI“, Blaj, Jud. Târnava-mică
Director: ALEXANDRU LUPEANU-MELIN

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrația și se plătesc: un șir mărunț odată 5 Lei
a doua și a treia oră 4 Lei.

Sărmanele femei..!

Un cuvânt în care se arată soarta pe care o au femeile la noi și cum ar trebui să le lăsăm un trai mai ușurat, pentru sfânta menire pe care o au
de A. MELIN

E vorba de bieteile femei de prin sate. De ființele plâpânde și atât de nebăgate în seamă, de induioșetoarele mucenițe ale zilelor noastre, cari poartă greul vieții ca mame, ca soții, ca gospodine. Cine le dă o vorbă bună, un cuvânt de cruțare, de recunoștință, de ocrotire? Cine?

Un prilej oarecare m'a făcut să văd de curând un sat din ținutul Secașului, sat de oameni cu stare, de oameni umbrați prin America și prin toate țările câte sunt până acolo și înapoi. Ș'am mas la o casă de român cu inima largă și cu vorba prietenoasă. Când am sosit la culcușul pregătit de mai înainte, sub icoanele cu miros de gutâi și de măghiran, s'a nimerit să fie noaptea târziu. Oăsenii omului dormiau în păcelul dela vatră și'n lada cu trăgătoare dela fereastră. În lumina pâlpăitoare a lămpii au prins a se ivi, și de ici și de colo, ețe bucălaie de copilași, și mai mari și mai mărunți, cărora somnul cel dințâi le zugrăvia pe buze zimbete îngerești.

Din păcelul de lângă foc, la sgotul pașilor noștri, s'a auzit mai întâi un scâncet ușor, copilăresc, apoi dintre toate și de lângă motanul cu blana vârgată, s'au ivit două luminițe jucăuse, cari prinseră a ne măsura de sus până jos. Gazda noastră, nenea Niculae din ulița cea mare, s'a aplecat spre cei doi ochișori ca două ținte de jăratec și și-a înflorit brațele c'o dolofană de fetiță, dulce și scumpă cum n'am mai văzut de multă vreme. O față rotundă, plină și niște mânuțe mătasoase ca florile de brandafir. Iar în șerparul lui nenea Niculae se propteau cu dârzenie două cioloboace de picioare, pline și rotofeie ca niște pociumpi.

— Asta-i fata moșului, comoara mea și dragostea mea!

Era într'adevăr o fetiță de aur, cum s'ar zice. Sănătoasă și frumoasă, ca un boboc. Și isteată. Așa trezită din somn cum era și mică, având abia 11—12 luni, ne-a dat parolă la toți, ne-a cântat și ne-a jucat. L-am și fericit pe nenea Niculae, pentru așa odor

de nepoțică. Nu-și încăpea moșul în piele. Și cu adevărat avea de ee.

A doua zi, de dimineață, am putut vedea și pe mama fetei. O nevastă înaltă, subțire, cu fața galbenă, suptă, cu pielea încrețită. Părea între 35—40 de ani. Dar am întrebat-o totuși, să știm limpede.

— De câți ani ești, lelițo?

— De douăzeci și unu, domnule?

— Nu se poate!

— Ba chiar așa, domnule Melin! — întări și nenea Niculae.

Ș'atunci o mare uimire m'a cuprins. După vârstă ar trebui să am în față o floare invoaltă și am o biată ființă firavă, uscată și îmbătrânită fără de vreme!

— Ești poate bolnavă? Tușești?

— Nu sunt bolnavă, domnule. N'am nici o durere. Dar m'a mâncat tare vara asta. Și cu sapa, și cu furca și cu copila care mi-a supt și sufletul din oase. Cu grebla, cu secerea, cu cânepa, cu câte-s toate, alături de bărbați. O așa-i soarta noastră. Tragem și la hotar și acasă. Ne usucă truda și amarul...

— Păi doar nu te-om ținea doamnă cu coatele în fereastră — se răsti nenea Niculae includind, că prea s'a lungit noră-sa cu vorba. De ce nu te-ai făcut preoteasă? Muerile noastre așa au trăit cu lucrul și cu truda, de când îi lumea! Așa a muncit și mamă-mea, Dumnezeu s'o hodinească cu dreptii, că tare de mult îi moartă. Și tot așa și maică-ta. Și așa or munci și altele, după rostul vostru.

— Hai, vino, ia copila și vezi-ți de caer, nu mai sta și tu de politică cu domniil!

Biata nevastă, cu vârsta de douăzeci și unu și cu obraji de patruzeci, s'a tras la vatră, iar noi bărbații am golit la masă câte un păhărel de rachiu, să ne cadă bine gustarea.

În celea de mai la deal am prins o icoană, trăită aievea, ca să se vadă cât de adevărate sunt cuvintele din fruntea acestor șire. Sărmanele femei de prin sate! Sărmanele mucenițe! Știm cu

toții că țaranul nostru nu socotește un „cap de muiere“ egal, deopotrivă cu bărbatul. Femeia-i ceva mai puțin. Ea vine la urmă, la spatele bărbatului, cu desaga și cu copilul în brațe, cum se poate vedea oricând, fie că merge țaranul la târg, fie că merge la muncă în hotar.

Așa fiind, bieteile femei se ofilesc și se usucă înainte de vreme, sub multele poveri cari le apasă. Ele sunt neasemănat mai trudite și mai împovărate cu munca, decât bărbații. Măcar ele au cea mai grea și mai trudnică menire. Să fie mame. Să sporească lumea, să ție țările și națiile.

Și ce ușor este de ghicit, că nevasta din icoana de mai sus, nu va mai putea da naștere a doua oră, așa de desvăluită și stoarsă cum este, unui copil tot atât de sănătos, ca fetița bucălaie de care vorbirăm.

Sărmanele femei de prin sate! Oare n'ar fi timpul să le socotim și pe ele măcar deopotrivă cu bărbații și să începem a le prețui după vrednicie? Până când să le mai învâluie neagra robie, pe care le-au hărăzit-o doar Turcii lui Mahomed și alți barbari ai pustiurilor răsăritene?!

Sosirea M. Sale Regelui în Capitală.

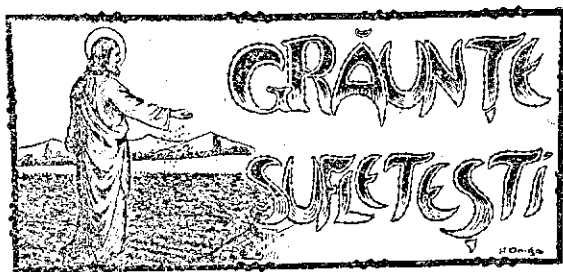
Vineri la orele 5. după masă a sosit la gara de nord, cu trenul regal dela Sinaia, M. Sa Regele Mihai I, însoțit de A. S. R. Principesa Mamă Elena, d. general Condeescu, d. colonel Iacobovici și o doamnă de onoare.

În gară l-a așteptat înalta Regentă, membri guvernului și mai multă lume. Muzica militară a intonat imnul regal.

Dărâmarea unei case noi la Praga.

O casă nouă cu 5 etaje, care era aproape terminată și care se afla în mijlocul orașului, s'a prăbușit de tot Luni în 9 Octomvrie. Dintre cei 54 de lucrători, cari lucrau la acea casă, 40 au dispărut sub dărâmături, 26 au murit, 20 au rămas greu răniți. Două femei și doi copii, cari treceau prin apropierea clădirei, precum și două căruțe, cu cai cu tot, și un automobil, au fost cuprinse și acoperite de dărâmături. Cauza acestei nenorociri a fost că cimentul cu care s'a lucrat și din care s'au zidit pereții, n'a fost bun.

A treia zi după nenorocirea aceasta, s'a mai dărâmat la Praga o altă casă nouă, zidită din cărămidă, dar de astădată, fiind noaptea, nu s'a întâmplat altă nenorocire.

26 Octombrie. Sfântul marele martir Dumitru, izvoritorul de mir

Ioan 15, 17-27 și 16, 1-2.

Zis-a Domnul învățăcelilor săi: „Acestea vă poruncesc vouă, ca să vă iubiți unul pe altul. De vă urește pe voi lumea, să știți, că pe mine mai înainte decât pe voi m'a urit. De ați fi din lume, lumea ar iubi pe al său; dară pentru că nu sunteți din lume, ci eu v'am ales pe voi din lume, pentru aceea vă urește pe voi lumea. Aduceți-vă aminte de cuvântul, care l-am zis vouă: nu este sluga mai mare decât domnul său. De m'au prigonit pe mine, și pe voi vă vor prigoni. De au păzit cuvântul meu, și al vostru îl vor păzi. Ci acestea toate le vor face vouă pentru numele meu, căci nu știu pe cel m'a trimis. De nu așa ti venit, și nu le-aș fi grăit lor, păcat nu ar avea; dară acum nu au cu ce se desvinovăți de păcatul lor. Celce mă urește pe mine, și pe Tatăl meu îl urește. De nu așa fi făcut lucruri întru ei, de cari nimeni altul nu a făcut, păcat nu ar avea; dară acum le-au văzut, și m'au urit și pe mine și pe Tatăl meu, ca să se împlinească cuvântul, care este scris în legea lor: m'au urit înzadar. Iară când va veni Mângăitorul, pe carele eu îl voiu trimite vouă dela Tatăl, Spiritul adevărului, carele dela Tatăl purcede, acela va mărturisi de mine. Și voi încă veți mărturisi, căci din început cu mine sunteți. Acestea le-am grăit vouă ca să nu vă smintiți. Scoate-vă-vor din săboare: și va veni vremea, că tot celuice vă va ucide pe voi i-se va părea, că închinăciune aduce lui Dumnezeu“.

* * *

Înainte de patima sa de bunăvoie, Isus își adună apostolii și le dă anumite povești, fără de cari ei nu s'ar fi putut dumiri mai târziu, când au rămas singuri.

Cel dintâi lucru este ca să se iubească unii pe alții. Iubirea aceasta să le fie mângăierea în multele năcazuri pe cari le vor avea în lume. Înainte de toate, vestind evangelia lui, vor întâmpina ură în lume. Aceasta însă să nu li descurajeze. Să se mângăie înainte de toate cu aceea că pe el mai înainte decât pe ei i-a urit lumea, dupăcum au văzut și până atunci și dupăcum vor vedea, mai cu seamă, la patima sa cea de bună voie. Lumea li va urî pe ei pentru aceea pentru că nu sunt din lume. Dacă ar fi din lume, dacă ar atârna dela lumea aceasta ticăloasă și păcătoasă, dacă ar lucra în spiritul ei și după poruncile ei, lumea i-ar iubi pe ei. Apostolii însă sunt aleși de Isus și ei s'au legat de el, și astfel au ieșit de sub poruncile acestei lumi și nu mai sunt ca ceilalți oameni, de aceea îi urește pe ei lumea.

Dar nici nu este mirare că îi urește pe ei lumea. Și lată pentru ce: Apostolii recunosc că Isus este stăpânul lor. Pe Isus însă, pe stă-

pânul lor, l-a prigonit lumea și cuvântul lui nu l-a păzit: cum să nu li prigonească deci pe ei lumea și cum să asculte cuvântul lor? Acesta e un lucru foarte firesc, deoarece nu este sluga mai mare decât stăpânul său.

Mângăierea cea mai mare a apostolilor să fie, că ei nu vor suferi pentru faptele lor, ci pentru Isus, pentru numele lui, pentru că ei au crezut că el este Mesia cel făgăduit de Tatăl și aceasta au și spus-o și mărturisit-o oamenilor. Iară lumea prigonește în apostoli și în Isus pe însuși Tatăl lui Isus, pe marele Dumnezeu, care l-a trimis și pe care nu vrea să-l cunoască, cu toate că din cele ce a mărturisit și lucrat, ar putea și ar trebui să știe, că cine este Dumnezeu și cine este Isus.

Faptul, că Jidovii nu-l cunosc pe Tatăl, nu se poate scuza nici de cum. Mai înainte de venirea și propovăduirea lui Isus, ei se puteau scuza, dar acum, după ce atâtea le-a grăit lor, nu se vor mai putea desvinovăți, pentru că au făcut un păcat împotriva Spiritului Sfânt, împotrivindu-se adevărului cunoscut, și acesta nu se va ierta lor, dupăcum a mai spus Isus și altădată: „Tot păcatul și toată hula se va ierta oamenilor; dară hula, împotriva Spiritului, nu se va ierta oamenilor“ (Matei 12, 31).

Încă ceva să nu uite apostolii: celce îi urește pe Isus, și pe Tatăl lui îl urește, fiindcă Isus cu Tatăl una este. De câte ori n'a mărturisit el despre sine că Tatăl l-a trimis, și această mărturisire a lui Isus Tatăl a întărit-o de atâtea ori în chipul cel mai limpede. Dacă ei deci îl urăsc după atâtea mărturisiri ale dumnezeirii sale, e lucru firesc că-l urăsc și pe Tatăl, desprețuind dovezile aduse de Tatăl.

Apostolii bine au văzut ce lucruri a făcut Isus întru ei, adevărat în mijlocul lor. Nici un proroc din câți le-a trimis Tatăl până acum, n'a mai făcut minunile acestea. Dacă nu le-ar fi văzut, n'ar avea păcat, dar le-au văzut, și cu toate acestea l-au urit și pe el și pe Tatăl lui și astfel s'a împlinit prorocia regelui David care pe Isus l-a reprezentat, când în psalmul 24 la stih 19 și în al 68-lea, la stih 5, se plânge de nedreptățile și suferințele pe cari le-a suferit pe nedreptul.

Cu toate că Jidovii vor rămânea în necredința lor, adevărată în învățăturilor lui Isus o va dovedi Spiritul Sfânt Mângăitorul adevărat, învățătorul și ajutorul, auctorul și împărtășitorul adevărului, carele învață adevărul fără amestecare de greșală. Acela va mărturisi de Isus, întărind cu semne și minuni evangelia pe care o vor vesti Apostolii, și turnând lumină în mințile oamenilor și înflăcărand voințele lor, ca ei să-l cunoască și să-l iubească pe Isus. Dar nu numai Spiritul Sfânt va mărturisi de Isus ci și apostolii, pentru că dela începutul propovăduirii lui cu el au fost. În forma aceasta Isus va avea mărturisire omenească și dumnezească.

Toate cele de mai înainte de aceea le-a grăit Isus apostolilor, ca să nu se smintescă atunci, când vor vedea că vor fi mulți cari nu vor crede și că vor suferi asupra grele.

Cea dintâi asuprire împotriva apostolilor va fi, că li vor scoate pe ei din săboare, adevărat din sinagoage, din adunările credincioșilor jidovi, adevărat li vor afurisi pe ei, iară mai târziu li vor ucide pe ei, ca pe niște oameni fărădelege și hulitori, și apoi se vor lăuda că cu aceasta au săvârșit o faptă plăcută ba chiar poruncită de Dumnezeu în legea lui Moise.

* * *

Nu se poate o evanghelie mai potrivită pentru sărbătoarea sfântului și marelui martir Dumitru, decât aceasta. Pentru că în sfântul Dumitru s'au împlinit cu prisosință toate prorociile Mântuitorului din această evanghelie. Născut din părinți cucernici și de bun

neam, în cetatea Tesalonica, către sfârșitul veacului al treilea după Hristos, pe vremea împăraților Dioclețian și Maximian, el a ajuns cărmuitorul Greciei. Dar el, în slujba sa aceasta înaltă, n'a încetat de a propovădui evangelia lui Hristos printre păgânii din Grecia, de aceea împăratul Maximian l-a închis în temniță. Zadarnic l-a înduplecat, să se lapede de credință, el nici n'a voit să audă de așa ceva, de aceea împăratul a dat poruncă soldaților să-l omoare în temniță. Soldații au și împlinit porunca împăratului, junghiindu-l cu sulțile.

Pe vremea împăratului Constantin cel Mare, încetând prigoanele creștinilor, lângă mormântul sfântului Dumitru s'a ridicat o biserică. Iar un om bogat, cu numele Leontie, culcându-se pe mormântul sfântului, s'a vindecat și atunci a făcut vot că va ridica o biserică pompoasă pe mormântul sfântului. Când apoi au voit să-i scoată osemintele și să le așeze sub piatra altarului, au aflat trupul sfântului întreg și neputrezit, iar din el curgea mir cu bun miros. De aceea se și numește sfântul Dumitru, izvoritorul de mir.

Și pe sf. Dumitru l-a urit lumea, precum l-a urit și pe Hristos, și l-a urit pentru că nu era din lume căci Isus l-a ales pe el. Și aici s'a împlinit vorba Mântuitorului: „Aduceți-vă aminte de cuvântul care l-am zis vouă: nu este sluga mai mare decât domnul său. De m'au prigonit pe mine, și pe voi vă vor prigoni“. S'a împlinit însă mai ales prorocia lui Isus: „Și va veni vremea, că tot celui ce vă va ucide pe voi, i-se va părea, că închinăciune aduce lui Dumnezeu“, pentru că și împăratul Maximian de aceea l-a ucis pe sf. Dumitru, ca să aducă închinăciune zeilor păgâni, cărora se închina el și poporul său.

Iuliu Maior.

Băuturi otrăvite

Rachiul este el însuși o otrăvă pentru cei cari îl beau regulat și fără măsură. Despre relele pe cari le pricinuește alcoolul s'au scris atâtea, încât le cunoaște toată lumea. Ce se întâmplă însă, când la otrava alcoolului sau a spiritului se mai adaugă și alte otrăvuri, pe cari crășmarii fără suțet le pun în rachiu, ca să fie mai tare și să „zgărie“ mai bine gâtul bețivilor?

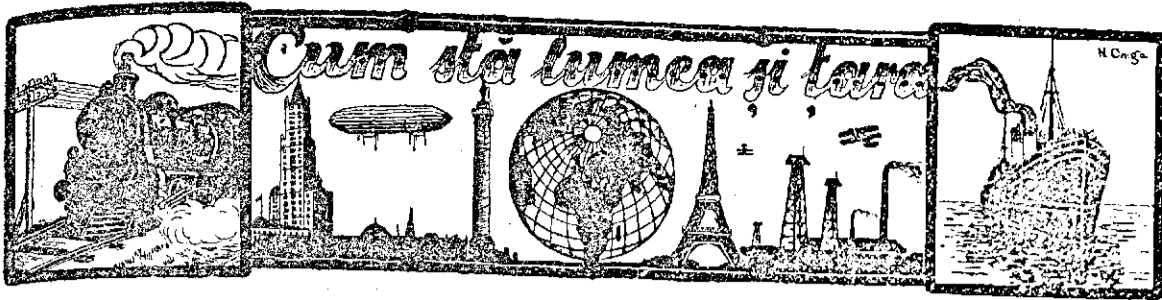
Ne-o spune o stare primită de la Satu-mare care grăiește astfel:

— Un doctor din orașul nostru a avut ocazia să viziteze de curând doi bolnavi, cari se plângeau de crâncene dureri în stomac. După o conștientioasă cercetare, medicul și-a rostit diagnosticul (judecata asupra celor aflate): amândoi bolnavii au răni adânci la rânză, iar rânzile provin din băuturile spirituoase pregătite și „întărite“ cu materii otrăvicioase. Mulți fabricanți de rachiuuri au obiceiul foarte păcătos de-a „drege“ băuturile cu fel de fel de pravuri și colorii, ca să le facă mai ispititoare și mai tari. Iar nenorocii de băutori le toarnă în gât și își nimicesc sănătatea. Ba unii nici nu mai pun de fel spirit în rachiuuri, ci de-a dreptul otrăvuri, cari sunt mai ieftine. Ei își zic:

— „Pentru niște proști de băutori sunt bune și otrăvurile. Chiar de-or crâpa de ele, nu-i nici o pagubă...“

Crășmarii așa își fac socoteala și trag paralele, dar nu-și aduc aminte că băutorii au familii cari trebuiesc îngrijite și crescute. Vina cea mai mare este însă a băutorilor, a băutorilor cari își înveninează trupurile cu toate bălăniturile, numai rachiu să se cheme...

Câtă uitare de sine în lumea asta, Doamne!

Ce mai e nou în politică?

S'a deschis Parlamentul — Național-tărăniștii n'au fost de față — Nici d. Nicolae Iorga — Ungurii au ținut o adunare mare la Odorheiu — Ei amenință că vor merge cu plânsorile lor la Liga Națiunilor

15 Octomvrie

Astăzi s'a deschis la București Parlamentul, cu parada obicinuită. Pe la ceasurile 11 s'a făcut o slujbă bisericească la patriarhie, la care au fost de față miniștrii și înalții slujbași ai țării. Pe la ora 12 au sosit în curtea patriarhiei trăsurile cari aduceau pe membrii Inaltei Regențe. În cea dintâi venea Prințul Nicolae cu adjutantul său, apoi, în a doua, alături, Patriarhul Miron și d. Buzdugan. Înainte și după trăsurile Regenței, escadroane din garda regală. Pe de laturi câte doi ofițeri în mare ținută, din aceeași oaste.

În clipa când a plecat cortegiul regal din palatul de pe Calea Victoriei, de undeva din marginea Bucureștilor, au răsunat 101 bubuituri de tun, în chip de sărbătoare.

Vremea era înorată și ploioasă.

Pe Înalții Regenți i-a întâmpinat la sosire în fața Palatului Camerii d. Vintilă Brătianu. O companie cu drapel și muzică din Reg 9 Vânători, dă onorurile.

În timpul când sosesc Regenții, în lăuntru Cameri se așează parlamentarii la locurile lor, ofițerii înalți și trimișii țărilor străine.

D. Maniu cu ai săi nu este de față. Nu e nici d. Iorga. Generalul Averescu s'a prezentat în celea mai strălucitoare straie de ofițer. Poartă cisme de lac cu aur la cărâmbi

și veston cu posomanturi scumpe. Tot așa este îmbrăcat și generalul Prezan.

Când se ivesc Înalții Regenți toată lumea stă în picioare, iar Altefa Sa Prințul regent Nicolae cetește Mesajul regal

Ce cuprinde Mesajul?

Mesaj se numește scrisoarea pe care o face guvernul, cuprinzând planurile pe cari le are cărmuirea la deschiderea câte unei sesiuni de Corpuri Legiuitoare. Când este rege în vârstă legiută, mesagiul este iscălit și cetit de Capul țării. În cazul de față, în numele Regelui au iscălit Regenții sau tutorii. Și a cetit Prințul Nicolae.

În Mesajul de-acum se vorbește despre silințele pe cari le-a depus guvernul ca să câștige un împrumut și să se poată face stabilizarea! Mesajul arată nădejdea, că se vor înfăptui amândouă.

Parlamentul de-acum va avea, spune mai departe Mesajul, să voteze bugetul și să aranjeze legea contabilității și a controlului asupra banului public (să nu se facă mere-pere banii țării).

Mesajul făgăduiește mai multe legi cari privesc școlile celea înalte (universitățile ș. a.), justiția sau legiurile, apoi legi cari privesc administrația, o lege a dru-

murilor, altele a muncii, a pescăriilor și a asigurării vitelor.

Cu celealalte țări din Europa, stăm bine, spune Mesajul. Noi nu căutăm de cât pacea. Ca dovadă, a semnat și țara noastră Pactul Kellog. S'a încheiat o învoială cu Grecia și se va semna alta în curând cu Statele Unite Americane.

Se va supune desbaterii Corpurilor Legiuitoare legea recrutării. Ce privește traiul împreună cu minoritățile sau popoarele de altă limbă, în 10 ani multe s'au limpezit și s'au împăcat, deci, pe deasupra luptelor de partid, se poate urmări o politică de încredere împrumutată și de mână mai slobodă.

Ce face opoziția?

Cam acestea le cuprinde în scurte cuvinte Mesajul. Precum se vede guvernul dlui Brătianu și-a pus în gând să facă împrumutul cu orice preț și să mai voteze și alte legi, apoi să se gândească de plecare.

Opoziția, în deosebi d. Maniu cu taberele sale, stă tot pe lângă declarația, că guvernul d-lui Vintilă să plece, de voie, de nevoie! Și trebuie să vină odată guvernul dorit de mulțimile celea multe. D. Maniu nici pe la Parlament n'a dat, ci s'a ținut departe de toate părăzile, dimpreună cu toți fruntașii și parlamentarii partidului.

Nici d. Nicolae Iorga nu s'a arătat la deschidere, semn că și D-sa este de părerea că trebuie o schimbare de guvern.

Singur d. general Averescu se ține după pulpana d-lui Vintilă, nu că doară nu l-ar dori plecat, ci crezând că tot nu-i bine să te strici cu oamenii puterii.

Ungurii la Odorheiu

În zilele de Sâmbătă și Duminică, 14—15 Octomvrie, partidul maghiar din Ardeal a ținut o mare adunare în orașul Odorheiu din Săcuime. Toți fruntașii Unguri cari au vorbit acolo, au ridicat ponose grele în potrița felului cum se poartă față

Foița „UNIRII POPORULUI”.

Misiuni salesiane

În America de sud, prin pădurile nemărginite, străbătute de fluviile mari Amazon, Rio Negro și altele multe — mai trăesc multe seminții sălbatice de indieni.

Printre aceste seminții păgâne și sălbatice și-au început misiunile preoții salesiani, pe la anul 1880. Până la anul 1903 au ajuns la următoarele rezultate:

1. În republicile Argentina și Chili, s'au încreștinat 126,600 de albi și 26,000 indieni din 6 seminții: Pampa, Arauca, Ona, Tehuelche, Alaculul, Yagua.

2. Misiunile erau resfirate pe un teritoriu de 1.147,100 km. pătrați, și anume:

Provincia La Plata	38,050 km. ²
Rio Negro	213,000 "
Neuquen	109,000 "
Chubut	2,400 "
Argentina, Chili, Țara de foc	777,300 "
Insulele Malvine	7,400 "

Dar înainte de a descrie mai pe larg câteva întâmplări interesante din activitatea acestor misiuni, nu va strica să cunoaștem cât de în fugă țările Americii de sud. Nu sunt multe, ușor ni-le putem însemna, fiind însă foarte mari, afară de una ori două, mai mici. Toate

sunt republici, având adevărat în fruntea cărmuirii câte-un președinte, care se alege din 5 în 5 ani, ori la alte restimpuri.

În partea de miazănoapte a Americii de sud se înșiră țările: Ecuador, Columbia, Venezuela și Guyana. Cea mai „mărișoară” dintre acestea este Venezuela, cu întindere de 942,300 km. pătrați, adevărat aproape atâta, cât Franța și Germania împreună socotite.

Centrul Americii de sud îl ocupă republica Brasilia, cu întindere de 833,7218 km. pătrați, adevărat aproape cât Europa întreagă. Spre sud-vest de Brasilia se află Bolivia, Paraguay și Uruguay. Dela aceste spre miazăzi Argentina, iarăș o țară uriașă cuprinzând 2.885,620 km. pătrați. Astăzi Argentina este prima țară de pe pământ, unde se produc cele mai multe cereale (grâu, eucuruz etc.) și de unde se exportează cele mai multe cereale. Dacă ar avea mai mulți locuitori și s'ar cultiva pământul mai bine, s'ar putea produce de zece ori atâtea bucate, încât nici nu ar fi oine să le cumpere. Numai eucuruzul se cultivă pe 3 milioane de hectare, producându-se pentru export (vânzare în alte țări) cam 300,000 de vagoane anual. Vom înțelege de ce și la noi, în România, îndată ce se ivese lipsuri de eucuruz, ne gândim îndată să importăm (aducem) din Argentina. Dacă se încarcă vapoarele în portul Buenos-Aires (capitala Argentinei), ele pot să nu se oprească până la noi, în portul Constanța. Iar transportul pe apă

totdeauna e mai efin, decât transportul pe uscat, cu căile ferate.

Partea de miazăzi a Argentinei se numește Patagonia, despre care vom mai vorbi.

Dela Patagonia și mai spre miazăzi este Țara de foc, numită așa pentru câțiva vulcani, și constatătoare din 8 insule mari și altele mai mici, din cari unele se țin de Argentina, iar altele de Chili. Țara de foc e despărțită de Patagonia și Chile prin strămoarea lui Magelan, o „strămoare” de alfel destul de largă, prin care pot trece toate vapoarele, din Oceanul Atlantic în Oceanul Pacific, ori întors.

Coasta de apus a Americii de sud, sau mai corect, fâșia muntoasă dintre Argentina și Oceanul Pacific, este Chili, sau Chile, iarăș o republică, destul de mărișoară, având o întindere de 776,000 km. pătrați. (Lungimea ei este de 4,300 km., iar lățimea 300—400 km.)

Acuma putem trece la activitatea misiunilor salesieni în diferitele țări ale Americii de sud.

Patagonia

În Patagonia locuiesc trei seminții indiene: Arauca, Pampa și Tehuelche. În Țara de foc iarăș găsim trei seminții: Ona, Alaculul și Yagua. Toate aceste vorbesc limbi diferite, încât misionarii trebuie să le învețe toate aceste, dacă vreau să facă ispravă.

Toate aceste seminții socotesc ca ceva

de ei statul român. Românii nu le-au dat Ungurilor ceea ce li-s'a făgăduit la Alba-Iulia, în 1 Decembrie 1918. N'au fost ținute — spun mai departe groful Bethlen, Inczedy-Joksmán Ödön, Gyárfás Elemér, Paál Gábor și alții — nici măcar făgăduielile cari au fost făcute prin contractele de pace. Așa nu mai merge. Ungurii îndură prea multe nedreptăți și suferințe — zic cei adunați la Odorheiu. Atâția au fost închiși, iar unii au suferit și moarte pentru că erau unguri, ca »telepeșii« (coloniștii) dela Hărău de lângă Deva, cari au fost înecați în Mureș, de țărani români înturiați. Conducătorii Ungurilor zadarnic se plâng la guvern, că apăsările și nedreptățile merg înainte.

Așa fiind treaba — zic cei dela Odorheiu — Ungurii din Ardeal sunt siliți să-și ducă pe viitor plângerile lor la Liga Națiunilor. Să fie popoarele lumii judecatori în suferințele pe cari le îndură Ungurii »minoritari« din România mare!

Așa Ungurii în adunarea dela Odorheiu. Ei au vorbit cu îndrăzneală și cu tărie.

Nu-i judecăm pentru asta, nici nu-i judecăm că se plâng. Dar oare, atunci când ridică mâinile și fac semne către Liga Națiunilor, au încercat toate căile de-a se ușura de nedreptățile de cari se plâng? Și oare acestea »nedreptăți« sunt chiar așa de nedreptăți, precum le găsim d. groful Bethlen și d. Inczedy?

Noi am auzit odată chiar din gura unui ungur, că pe Câmpie sunt grofi și baroni cărora din reforma agrară le-a rămas peste 1000—1500 de jugăre de pământ. Oare în privința acestei »nedreptăți« vor face domnii grofi plânsoare la Liga Națiunilor? Sau ungurii dintr'un sat de pe Târnavă, vor face plânsoare la Geneva, că ei au căpătat icelje pentru biserica lor ungurească, din pământurile luate din fundațiunea școlilor românești dela Blaj??

Economiceste tot așa de rău le merge și la Români ca și la Unguri. Vor veni alte guverne și va fi mai bine pentru toți. Atunci de ce s'biară așa dd. grofi și baroni că ei nu cunosc altă mântuire decât la Liga Națiunilor? Tare-s hangoși dumnealor!

deasupra Americii la New York, unde a fost așteptat de zeci de mii și milioane de oameni. Zeppelinul a coborât la Lakehurst, în apropiere de New York. Calătorii toți au sosit sănătoși și veseli. Singur un Neamț pătimea să moară, de dorul tabacului, că în Zeppelin fumatul este strict oprit. Din focul dela țigară s'ar aprinde gazele cari poartă balonul. Și așa Neamțul tehu a trebuit să ajune de Joi dimineața, dela ceasul opt, până Duminecă seara, când a putut să fumeze din pipă americană!

Apune soarele hoților și tâlharilor

Dela o vreme încoace, hoților și tâlharilor de drumul mare începe să le meargă tot mai prost. Ne aducem aminte, că abia în 3—4 ani au murit moarte de glonț bandiții Niculiță, Terente și Bălan, ne amintind decât pe cei mai vestiți. Iar atâția alții au înfundat gherlele și ocnele de sare, ca să nu se mai alinte pe sub soare și să facă rele. Între aceștia din urmă a încăput chiar și domnișorul Gaetan, oricâte sprijoaane și prietene miloase ar mai fi avut.

În ziua de 13 Octombrie, la Curtea cu jurați din Ploiești a stat în fața judecării pământești banditul Simion Sterian zis »Roșu hoțomanu«, care dimpreună cu cetașii Ciocan și Pipirigeanu și cu Matei Gilea, au săvârșit o mulțime de jaturi și tâlhării. În deosebi le plăcea să spargă însă prin biserici și să jefuiască odoarele sfinte, crucile de aur și argint, potirele și alte vase scumpe, pe cari, furându-le, le zdrobiau și le vindeau. Aceștia i-au și bătut apoi pe ei.

Jurații i-au aflat vinovați pe toți trei și judecătorii le-au aplicat paragraful: Sterian Simion zis Roșu a căpătat 15 ani muncă silnică, Ciocan 20 de ani, Gilea Matei 15 ani și Pipirigeanu 5 ani. Toți la ocnă, la sare.

Zeppelinul a sosit în America

Urișul balon nemțesc dela Friedrichscharfen, care a plecat în dimineața zilei de Joi, 11 Octombrie, peste Oceanul Atlantic spre America, a sosit întreg și sănătos la New-York, Duminecă după amiază, în 14 Octombrie. Germanii nu mai pot de bucurie, că cea mai aleasă fală a lor, balonul cu cârmă, zis Zeppelin, după numele inventatorului, a biruit furtunile Oceanului și a putut zbura din Europa în America.

Zeppelinul care a făcut acum această bravură, este o alcătuire de o mărime aproape neînchipuită. El are forma unei beșici de pește, plin cu gaze mai ușoare decât aerul, care-l și ține în văzduh, cum ține apa corăbiile.

În luntrile atârinate de trupul Zeppelinului au luat loc 60 de oameni, călători și mașiniști, sub comanda căpitanului dr. Eckener. Ei aveau cu ei tot ce le trebuie, mâncare, haine, paturi și mașini de telegrafie fără fir, ca să poată rămânea și o săptămână în văzduhuri.

La început, când se despărțise de uscat și zbura deasupra apelor, Zeppelinul a întâlnit furtuni cumplite, încât a trebuit să-și încetinească mersul și erau temeri că se va prăbuși. Nemții din toată lumea, n'au mâncat, n'au dormit trei zile de groaza unei nenorociri cu vestitul Zeppelin.

Dar el a biruit uraganele și a sosit

rușinos a lucra. De aceea se temeau de religia creștină, care ne îndeamnă la lucru, pe toți. Ei se susțineau din vânat. Vănau lama, struțul, iepurii, paserile și alte animale, ori pescuiau. Din cauza aceasta duceau viață nomadă, ca țiganii noștri cu corturi. Dacă trăiești din vânătoare, te muți acolo, unde ți-se imbie vânatul cel mai mult. Nu te poți lega locului.

Când muria cineva dintre ei, cei rămași desfăceau cortul și plecau în altă parte. De altfel sunt iubitori de pace, de viață socială. Țin cu îndărătnicie la credințele și obiceiurile strămoșești. Dar uneori sunt cruzi, mai ales când vreau să se răsbune asupra cuiva.

Araucanii au înălțimea de 140—150 cm. iar femeile lor 130—140 cm. *Pampanii* și *Tahuelchenii* sunt ceva mai înalți, de 150—160 cm.

Toate aceste seminții sunt de culoare brună-gălbue, cu ochi frumoși, pept lat și trunchiu bine dezvoltat. Bărbaților le crește barbă, dar o smulg. Femeile sunt foarte credincoase și pun mare grijă ca fetele să nu alunece. De multe-ori se întâmplă că băețandrii capătă câte-o bătae sdravănă, dacă nu se poartă cuviincios față de vr'o fată.

E obișnuită și poligamia (căsătoria cu mai multe femei). Dar și în cazul acesta, femeile se năvălesc între-olaltă, trăiesc în pace, nu se ciondrănesc. Misionarii lucră împotriva acestui obicei, care nu e încuviințat de legea creștină.

Vom mai aminti că riurile mai însemnate din părțile Patagoniei sunt *Colorado* spre miazănoapte. Acest *Colorado* nu trebuie să l confundăm cu un alt *Colorado*, care se află în America de nord și se varsă în golful Californiei.

Alt riu însemnat al Patagoniei este *Rio Negro*, care iarăși nu trebuie să se confunde cu *Rio Negro* din Brazilia.

Gavril Todică

Jocu lui Hanț

Intr'o toamnă sasul Hanț,
Și cu Frăua, ca stăpâni,
Au fost poftiți la o nuntă,
În sat, la nește Români.

— Ca să merg, își zicea Sasul
Ni-crez asta-i cu rușine,
De nu merg atunci Culița,
Vezi se supără pe mine.
Dar în urmă tot atâta,
Merg dar nu stau ca un ceas,
Doară io-s Hanț bocotanul,
Și cu minte, ca un saz.

Vine Hanț cu Frăua sara
Și se pun și ei la masă,
Aducând cinste frumoasă,
Pentru mire și mireasă.

Masa-i gata cu de toate,
Vin, rachiu, zupă, friptură,
Și când nu cântă țiganii,
Cântă oaspeții din gură.

Stă mirat Hanț și cu Frăua,
Și-și zicea: Noa asta-mi place,
Nu ca la noi, că pân' *munchem*,
Tot Sasul trebe să tace.

După ce gătar' mâncarea,
Se scot mesele afară,
Și se 'ncepe jocul vesel,
Dup'a noastră rânduială.
Dar știți cum e moda noastră,
Jocul îl începe nunii,
Și dându-le cinste mare,
Pottesc pe'amândoi jupânii.
Nuna ia la joc pe Hanț,
Și se 'nvârt ușor prin casă,
Iară nunul strigă 'ntruna,
Învârtind pe jupâneasă.
Și striga și nuna naibii,
Știți așa cum e la nuntă,
Iară Sasul e tot voie,
Și tot joacă și ascultă.
Iar' când s'a gătat cu jocul,
Hanț zice: Noa asta-i dans,
Nu ca la Sași und' se joacă,
Tot o polcă și un vals.
Dar aicea, uit' vecine,
Se mai cântă și din gură,

Alt rege nou

De curând Ahmed Zogu s'a făcut rege al Albaniei și țările din Europa l-au și recunoscut, rând pe rând, aproape toate. Zogu este astfel rege în toată rânduiala și se și poartă crăiește, cu tron, cu coroană și cu schiptru.

Se vede că pilda lui Zogu din Albania iacepe să prindă. Vine veste din Africa de Răsărit, că și în țărișoara *Soa* din Abisinia încă s'a ivit un rege nou, cu numele *Ras Tafari*. Acesta, până ieri-alaltăieri nu era decât regent, iar acum, după pilda lui Ahmed Zogu, hop, că și el se face rege și se încoronează...!

S'a și încoronat dimpreună cu Iudita, nevastă-sa, care este fiica lui Menelik. Interesant este, că după o datină bătrână regii Abisiniei se întitulează regi ai Iudeilor. Dacă ar fi să mai țină și azi Ovreei din toată lumea la articușurile din vechime, ar trebui să se bucure, că au și ei astăzi rege, pe Măria Sa cardovănească Ras Tafari din Abisinia.

Iarăș de vii în mormânt de ape

Ne mai aducem încă aminte de jalnica întâmplare a submarinului american care în urma unei ciocniri s'a fost scufundat, ducând în adâncuri, de vii, pe toți, oamenii echipajului său.

Acum se vestește o întâmplare asemănătoare de lângă termurii spanioli ai Oceanului Atlantic. În noaptea de 3 spre 4 Octomvrie, un vapor grecesc se silia să scurteze calea dintre orașele Porto și Vigo, cel dintâi portughez, al doilea spaniol. În

Și după joc te îmbie,
C'un pahar de beutură,
Și cu carne în tăiere,
Și plăcintă românească,
Și când beau cu toții strigă:
Vivat! Vivat! Să trăiască!
Dar la noi de când se 'ncepe
Dela 'ameazi și până 'n noapte,
Nu vezi alta doar pe masă,
Făr' vin și *hencleșe* coapte.

Ș'apoi când alt joc începe,
Hanț poștește pe mireasă,
Și se 'nvârt după zicală
Amândoi încet prin casă.
Iar Hanț ca s'arete lumii,
Că și el știe juca,
De-odată 'ncepe numai,
A sări și a striga:

— *Chite Honți cu cisme mari,
Toate-s hoafe și tâlhari,
Câte Rumuni la podure,
Toate oamenii bune,
Hop! în sus și hop! în jos,
Mireasa noastră frumos.*

— Bravo! Strigă toată casa,
Asta ne place Stăpâne,
— Bini che place, atunci și noi
Jucăm cu voi până mâne.

Și de'atunci Hanț bocotanul.
De e chemat la vre-o nuntă,
Merge vesel el și Frăua,
Și n'asteaptă vorbă multă.
Căci zice Hanț: Noi stăpâni,
Dar nu-i joc și veselie
Așa *»fain«* ca la Români!

Pețelca

Iuliu Domșa
inv.

timpul când oamenii vaporului, afară de cei de serviciu, dormiau, s'a simțit o puternică sguđuitură, care a sculat pe toți marinarii și i-a îngrămădit pe punte. Cercetând cu reflectoare împrejurimile vaporului, au zărit o clipă un submarin cu drapel necunoscut, pe care vaporul grecesc îl lovise în coastă.

Submarinul s'a ascuns apoi în valuri și oamenii vaporului nu l-au mai văzut toată noaptea, nici dimineața următoare cu toatecă nu s'au depărtat dela locul cu nenorocirea.

Făcându-se cercetări de către cei în drept, se dă ca sigur, că vasul scufundat nu poate să fie altul, decât submarinul francez »Ondine«, pe care se aflau 43 marinari, ofițeri și soldați. Pe toți aceștia, ferecatul lor sicriu de oțel li ține în adâncul mării, în sbuciumat mormânt de ape...! Că au murit, ori mai trăiesc și că în ce stare se află, cine ar putea să știe?

Regele Albaniei catolic

O mare gazetă engleză din Londra aduce vestea, că Zogu I, noul rege al Albaniei a îmbrățișat de curând religionea catolică și că a și fost botezat de un trimis al Preasfințitului Părinte. Trebuie adevă să se știe, că Albanezii în mare parte sunt de lege turcească, pe care a avut-o și Admed Zogu.

Gazeta engleză mai spune că regele Albaniei și de aceea ar fi trecut la catolicism, căci altfel n'ar căpăta în căsătorie pe fiica regelui Italiei. Victor Emanuel odată cu capul nu s'ar învoi să-și mărite fata după un prinț păgân.

Oricum ar fi cazul, Ahmed Zogu, trecând la religionea catolică, care este a celor mai înaintate și mai cu trecere popoare din Apus, dă dovadă de multă înțelepciune politică. Mergă cu lumea apuseană.

Populația din lumea întreagă

În 1913 pe întreg rotogolul pământului erau 1008 milioane de oameni. La sfârșitul anului 1926 au fost 1932 milioane de oameni. În 13 ani numărul oamenilor a crescut cu 7 la sută, adică cu o jumătate de procent pe an.

Dacă va crește numărul oamenilor tot în forma aceasta, în curând numărul oamenilor, de pe pământ va fi de două miliarde.

Cei mai mulți oameni sunt în Asia, anume 1026 milioane, în Europa sunt 514 milioane, în America 232 milioane; în Africa 146 milioane; în Australia și Oceania 9 milioane.

Paturi în aeroplane.

În America așa este de obicinuită călătoria cu aeroplanele, încât societățile, cari se îngrijesc de acestea călătorii, voiesc să aranjeze aeroplanele așa încât călătorii se poată peste noapte dormi în pat, chiar așa ca și acasă. Călătorii cari pleacă seara, să zicem dela Washington, în ziua următoare se trezesc la San Francisco. Și totul li-se pare ca și un vis frumos pe care l-au avut într-o noapte cu somn dulce.

Păstrarea mustului

Mustul se poate opri de a fierbe, dacă punem în el salicil. La un litru de must sunt de ajuns 2 grame salicil. Salicilul e bine să fie topit în spirt curat.

Mustul nu mai fierbe și se poate păstra tot proaspăt și dulce până la culesul din anul viitor. Și când îl bem, ni se pare, că numai atunci l-am tescuit.

L-a omorât calul propriu. Kolozsvári Ferenc, un țaran ungur din Tur, a plecat cu căruța sa cu un cal spre Aiton. Pe drumul țării calul s'a speriat și a lovit, cu potcoava dinapoi, pe bietul țaran care ședea în căruță, oblu în frunte, omorându-l pe loc.

Revărsări de apă în Rusia. În urma marilor ploi, cari au căzut în vremea din urmă, râurile din regiunea Batum, în apropiere de Marea Neagră și de Persia și Armenia, s'au revărsat și au nimicit vreo 2 mii de case țărănești și ogoare întinse. Linile de cale ferată spre Marea Neagră sunt stricate de apă.

Cât costă cărțile de școală primară. Institutul pedagogic român a făcut zilele trecute la București o expoziție a cărților de școală primară. Cu acest prilej s'a constatat că anul acesta s'au tipărit cu totul 4 milioane 644 mii de cărți pentru școlile primare, în valoare de 138 milioane 899 mii lei.

Nici inchipui nu ne puteam până acuma, câți bani se cheltuiesc la an numai pe cărțile de școală primară.

Perceptori olandezi mâncați de oameni. Olanda, o țară din partea de miază-noapte a Europei, are în Africa mai mult pământ cucerit, o țară întreagă, care se numește Guinea. În această țară africană însă locuiește un popor, așa numiții papuași, cari și astăzi se hrănesc cu carne de om.

Săptămânile trecute guvernul olandez a trimis în Guinea mai mulți perceptori ca să încaseze dările. Dar papuașii i-au prins numai decât, i-au omorât și i-au mâncat. Sosind vestea despre acest măcel în Olanda, guvernul a hotărât să trimită câteva companii de soldați ca să pedepsească pe papuașii mănecători de oameni.

O familie de opt persoane, omorită de tren. Într'un oraș, Debita, din Statele Unite ale Americii de nord, tatăl, mama și șase copii ai lor s'au urcat într'un automobil ca să meargă în orașul din apropiere. Trebuind să treacă peste calea ferată, un tren i-a surprins și i-a omorât pe toți.

Clocnirea alor două vapoare pe Dunăre. Vaporul „Atena” care aducea pește spre portul Reni, s'a ciocnit Marți noaptea cu vaporul „Helia”, care n'avea lumină înainte. Urmarea a fost că vaporul „Helia” s'a rupt în două și toți 15 călătorii au căzut în Dunăre. 12 inși s'au înecat, iar 3 inși, știind bine înota, au scăpat cu viața.

Cea dintâi gazetă țigănească. În Moscova, capitala Rusiei bolșevice, a apărut zilele trecute cea dintâi gazetă scrisă țigănește. Într'un articol lung redacția gazetei arată, de când și pentru ce sunt atâția țigani lăieți. Toți numerii dintâi ai gazetei au trecut și țiganii din Bolșevicia așteaptă cu nerăbdare numărul 2 al gazetei lor.

Bolșevicii se înarmează. Bolșevicii se pregătesc de războiu. Ei au luat în bugetul țării de pe anul 1929, 10 miliarde franci francezi pentru întărirea armatei cu tunuri, aeroplane și îmbrăcăminte. Comisarul dela războiu a declarat că Rusia este gata oricând de războiu și că este sigură de biruință.

Țăranii din Grădiștea atacă castelul boierului. Cincizeci de țărani din Grădiștea, jud. Vlașca, au voit să cuprindă pământul fraților Ionescu. Boierii nu i-au lăsat și atunci țăranii, înarmați cu ciomege și cu topoare au atacat castelul. Prohidu, unul dintre frații Ionescu, a luat atunci arma și a puscat între săteni. Unul dintre țărani a murit pe loc, altul a fost greu rănit și a murit a doua zi într'un spital dela București. Gătându-i-se gloanțele, țăranii au pătruns în castel și l-au bătut pe Prohidu atât de îngrozitor încât acuma zace, între moarte și viață, într'un sanator dela București. Jandarmii, auzind despre cele întâmplate, au arestat pe conducătorii răscoalei.

In trenurile ungurești este introdus radio. Toate țările au făcut progrese frumoase dela război încoace, numai România nu progresează. Astfel citim că în Ungaria trenurile au fost provăzute, începând cu ziua de 1 Octombrie, cu radio. La fiecare loc de cl. I. și II. este câte un radio, cu care oricine poate asculta tot ce se întâmplă în lume, dacă plătești la ceas câte 60 de fileri. La noi abia acuma se introduce prima stațiune de radiofiziune, dupăcum am arătat în numărul trecut al gazetei noastre.

Și-a omorât soacra cu sâcoarea, pe când dormea. Țăranul Iovici Mihailă din Clopotiva de lângă Hațeg, și-a omorât în luna lui Martie, cu o lovitură de topor, pe soacrăsa, pe văduva Saveta Angeloi, pe când dormea, și apoi s'a predat jandarmeriei. Cearta le-a venit dintr'un pământ, pe care nu-l puteau împărți. Tribunalul din Deva l-a osândit zilele trecute la temniță pe viață.

Pentru că l-a salutat pe dl Maniu. Trecând anul acesta dl Maniu cu trenul accelerat prin gara Sighișoara, funcționarul ceferist Făgețeanu Nicolae l-a salutat. Văzându-o aceasta șeful de gară, l-a suspendat din oficiu. Ziarul „Lupta” dela București, auzind despre aceasta, a scris un articol împotriva șefului de gară. Acesta a răspuns ziarului, că de fapt nu vede nici un păcat în a saluta pe dl. Maniu, de aceea îl va și repune în oficiu pe Făgețeanu. Cetind conducătorii C. F. R. răspunsul șefului de gară, pe șeful gării l-au strămutat, din pedeapsă, la o stație mică de lângă Cluj.

S'au ciocnit două aeroplane. În New-York un aeroplan, care se ridica tocmai atunci în aier, s'a ciocnit cu altul care tocmai atunci se coborea. Celce se coborea s'a aprins, dar oamenii au scăpat din el neatinși. Celce se urca a căzut dela o înălțime de 30 de metri și cei 5 călători au murit.

Foamete în Ucraina. Ucraina este partea de câtră România a Rusiei. Fiind mare secetă astăvară, și la noi în țară sunt puține bucate, d'apoi încă în Rusia, pe câmpia aceea largă, unde și altfel așa de rar plouă. Astfel în regiunea Kerson țăranii ucrainieni se hrănesc aproape numai cu burueni, ceea ce a pricinuit mai multe boale grele printre săteni. Ajutoarele date de guvernul sovietic sunt neindestulitoare. Aproape trei milioane de locuitori mor de foame în Ucraina. Trei sute de mii de copii vor fi hrăniți de către stat până la 1 August a anului viitor.

Ce face beția. Dumineca trecută feciorii din satul Independența, de pe linia Galați—Tecuci, și-au petrecut la cărciumă. Turburelul a cam amețit pe fiicăii Radu Angheluță și Simion Sercaiu, cari au luat-o apoi razna pe câmp, chiuind și sbierând. Când au ajuns pe linia ferată, n'au băgat de seamă că în urma lor venea o locomotivă, care i-a surprins pe linie și i-a tăiat în bucăți.

Mare cutremur în Turcia. În jurul orașului Angora, capitala de astăzi a Turciei, a fost în ziua de 7 Octombrie un mare cutremur de pământ. Trei sate s'au dărâmat de tot, din alte trei cam a patra parte, iar alte 15 au suferit stricăciuni mai mici. Numărul răniților nu e mare.

Când aruncă bulgării peste sicriu, mortul s'a ridicat din mormânt. Mare vâlvă a făcut în comuna Mezirice Podleske din Polonia cazul următor:

Lucrătorul brutar Kacew s'a culcat seara sănătos, iar dimineața l-au aflat mort. Au chemat pe medicul, care a constatat că lucrătorul a murit de un atac de inimă. L-au întins deci, l-au spălat, l-au așezat în coșciug, iar a treia zi l-au înmormântat.

Dar când l-au slobozit în mormânt și au început a arunca peste coșciug bulgării de pământ, mortul s'a trezit, a desfăcut coperișul sicriului și a eșit din sicriu, strigând după ajutor. Ceice erau în jurul mormântului au luat-o la fugă și nu s'au oprit până în sat. Abia după un ceas au mers neamurile mortului înapoi, ca să vadă ce e cu mortul. Bietul Kacew stătea zgriburind în mormânt, așteptând să-i întindă cineva o scară ca să iasă afară. Era cuprins de o teamă grozavă și nu îndrăsnea să iasă printre oameni, nu cumva să-l omoare cineva. În sfârșit l-au miluit, l-au scos afară, l-au dus la spital, unde, după 3—4 zile, s'a vindecat desăvârșit, așa că acuma, lucră din greu la brutărie.

Groznică ciocnire de trenuri din stația Elie Radu. O groznică ciocnire de trenuri s'a întâmplat Duminecă în 7 Octombrie la 500 de metri depărtare de stația Elie Radu.

Un tren de marfă, care mergea dela stația Petru Rareș spre Galați, a plecat din stația Ghimeș cu o întârziere de 20 minute. Din cauza acestei întârzieri, s'a dat drumul din stația Elie Radu unui alt tren de marfă, care mergea dela Adjud spre Ghimeș. Cele două trenuri s'au întâlnit pe la orele 3 noaptea lângă stație, și s'au ciocnit.

Amândouă locomotivele au rămas pe linie sfărâmate, fără să iasă din șini. Dela un tren s'au răsturnat și nimicit 3 vagoane, dela celalalt 26 vagoane, cari s'au și aprins, dela un vagon de chibrituri.

Trei frânari, un soldat și doi civili, au ars de vii, alți 12 oameni au fost răniți, unii alegându-se cu arsuri grozave. Toți răniții au fost duși la spitalele din jur.

Case noi în Anglia. În anul din urmă s'au clădit în Anglia 240 mii de case, dintre cari aproape două treimi au fost ridicate cu sprijinul statului. Banca Națională a Angliei a dat împrumut, pentru zidirea de case noi, aproape 500 miliarde lei.

La noi în schimb în cei 7 ani din urmă nu s'au zidit decât 140 mii case în toată țara, iar statul n'a dat nici un ajutor celor ce zidesc. O recunoaște însuși ziarul liberal „Viitorul”.

După 11 ani de odihnă în zăpadă. În războiul cel mare s'au nefericit în Alpi mai mulți soldați, între alții au fost apucați în iarna din 1917 de un munte de zăpadă din Carintia și 6 soldați austrieci. În căldura cea mare de astăvară muntele acesta de zăpadă s'a topit și a alunecat la vale, până ce în ziua de 12 Septembrie a ajuns în satul Mauthern.

Spre marea mirare a sătenilor ei au aflat între zăpadă și pe cei 6 soldați morți, despre cari s'a dovedit că au fost cuprinși de muntele de zăpadă în iarna anului 1917. Cu mare jale i-au îngropat în cimitirul satului. Toate 6 cadavrele erau înghețate tun, așa că numai cu mare greutate au putut constata, cine erau morții, și astfel au putut aviza pe rudeniile lor despre înmormântarea lor în pământ.

Culegerea și păstrarea napilor

Napii se culeg pe la sfârșitul lui Octombrie. Dacă napii sunt semănați în pământ argilos se pot culege și mai degrabă. Ploile de toamnă umezesc prea tare pământul argilos, din cauza aceasta culegerea napilor e mai anevoioasă. Afară de aceea, napii se culeg și plini de tină. Iar napii tinoși se strică mai repede și nu se pot păstra.

Napii așezați pe iarnă, trebuie păziți de îngheț și de încălzirea prea mare. Dacă din cauza îngrămădirii, se încălzesc prea tare, se strică.

Napii culeși, trebuie lăsați două-trei zile să se sbicească. După aceea îi așezăm în grămezi lungărețe. Grămezile nu trebuie să fie, lângă pământ mai late de trei metri. Pe grămezi punem paie, cari trebuie să formeze un învâliș de 10—15 cm. La depărtare de 45 cm., dela învâlișul de paie, împrejurul grămezii săpăm un șanț, așa de larg și de afund, încât cu pământul scos din el să se poată acoperi toată grămada de napi. Pământul se așază pe grămada de napi începând de jos în sus. După ce toată grămada a fost acoperită, pământul se netezește și se bătucește cu o lopată.

Pe vârful grămezii, tot la depărtare de 4 metri, punem hoarne din snopi de paie. Snopii îi întărim cu pământul așezat pe grămada de napi. Prin snopii de paie, iese căldura ce se formează în grămada de napi.

Pentru ca să nu se adune apă în șanțul săpat în jurul grămezii de napi, se face un șanțuleț de scurgere, de partea unde pământul este mai plecat.

Când frigul este mai mare, așa pe la sfârșitul lui Noemvrie, noi punem un învâliș de paie pe grămadă, iar peste paie aruncăm din nou pământ și îl netezim cu lopata.

Napii așezați și acoperiți în chipul acesta, nu se vor strica niciodată și nici nu vor îngheța.

Peste iarnă, când vrem să scoatem napi din grămadă, începem totdeauna în capătul de miazăzi. Napii rămași în grămadă, îi acoperim din nou cu paie și cu pământ.

Când punem napi spre păstrare, e mai bine să facem mai multe grămezi. În fiecare grămadă să punem câte 2—3 care de napi. În chipul acesta, napii dintr'o grămadă, se gată mai repede și nu trebuie să descoperim groapa de atâtea ori.

Dacă însă avem numai unul sau două care de napi și vrem să-i păstrăm până la primăvară, e mai bine să-i așezăm în grămadă rotundă în formă de căpiță. Snopul de paie îl înțepenim în vârful căpiții și acoperim cu paie și cu pământ.

FEL DE FEL

Dopurile se pot folosi vreme îndelungată

Dopurile nouă înainte de folosire, le uscam bine, apoi le punem într'o căldare, în care am topit ceară. Ceara topită să fie călduță. Le ținem în ceară o jumătate de oră, până s'a sbeut bine ceara în ele. După aceea le sbicim cu o hârtie sugativă.

Dopurile acestea se pot folosi multă vreme și niciodată nu se va scurge prin ele vinul și nici nu se va oțeti.

Ascutirea briciului

Din unsoare și ceară facem o alifie. Cu aceasta alifie ungem cureaua de ascuțit. Frecăm ușor briciul pe aceasta curea. Briciul se ascuțește foarte bine.

Albirea pânzei îngălbenite

Albiturile din cauza folosirii adeseori se îngălbinesc. Pentru ca să le facem iarăși albe și frumoase, le inmuiem bine în lapte acru. Le lăsăm să steie în lapte de seara până dimineața, ori și mai mult, după cum sunt de îngălbenite. După aceea le scoatem din lapte și le spălăm cu săpun în apă caldă, pe urmă le clătim în apă rece și le punem să se usce.

Se pot albi și așa, că le spălăm și le întindem pe iarbă la soare. După ce s'au uscat, le inmuiem din nou în apă și le întindem la soare. Aceasta lucrare o facem de mai multe ori, zile de rând. Pânza se albește ca zăpada.

Unt pus pe iarnă

Untul pe care voim să-l păstrăm pe iarnă, îl stoarcem bine, să nu rămână în el nici un picur de zer, apoi îl punem într'o oală și îl îndesăm bine, să nu rămână în el aer. După aceea punem oala cu untul în apă fierbinte și o lăsăm acolo până apa se răcește.

Untul astfel pregătit, se poate păstra și vreme de o jumătate de an. Rămâne tot proaspăt și curat și se poate folosi ori când la mâncare.

Cât de cald trebuie să fie în grajd

În grajd, iarna, trebuie să fie o căldură de 10--14 grade. Dacă este căldură mai mare, aerul e mai stricat, dacă e mai frig, trebuie nutreț mai mult. Dacă grajdul nu e plin cu vite, locul rămas gol trebuie umplut cu paie. Dacă însă în grajd e frig, fiindcă e prea înalt, trebuie să dăm vitelor nutreț mai mult, pentru ca să se poată încălzi.

Cum umblă banii.

În săptămâna din urmă, banii străini s'au plătit la București în felul următor:

1 dolar american	164 lei 25 bani
1 franc francez	6 " 48 "
1 liră engleză	800 " — "
1 liră italiană	8 " 70 "
1 coroană cehoslovacă	4 " 90 "
1 dinar sârbesc	2 " 90 "
1 zlot polon	18 " 50 "
1 marcă germană	39 " 40 "
1 pengő unguresc	29 " — "
1 leva bulgărească	1 " 29 "
1 schiling austriac	23 " 40 "

Acestea prețuri se înțeleg la schimb mai mare. Banii mai puțini se schimbă totdeauna ceva mai puțin.

Dela administrația gazetei

În săptămânile trecute am început să trimitem înștiințări la toți restanșierii gazetei noastre, arătând fiecarei, cu câți bani ne datorește și pe cât timp. Acestea arătări însemnează că ne-a pătruns și pe noi cușitul până la os și că nu mai putem răzbi cu plățile și cu năcazurile foii. De aceea așteptăm dela toți cei cu datorie la foaie, să nu mai steie pe gânduri nici o clipă, ci să folosească mandatele alăturate la înștiințări și să ne trimită, fără nici o altă întârziere, banii cu cari ne datoresc.

Acum, toamna, bănișorii se pot face mai ușor și oricine lesne se poate mântui de datoria la foaie.

Celor cari nici după acestea arătări nu-și vor plăti abonamentele, le vom opri gazeta fără nici o cruțare.

Nuț Coroian I. Mitru. Din suma de 200 Lei, trimisă în Martie 1926, am trecut pe 1924 Lei 90, iar 110 Lei pe 1925. Iar din suma de 320 Lei, trimisă acum, am trecut 10 Lei pe 1925, pe 1926 Lei 150, iar pe 1927 Lei 160. Mai aveți de plătit încă 20 Lei pe 1927 și pe 1928 Lei 180.

Dănila Pasca. Am primit 180 Lei, abonamentul pe 1928.

Dum. Gum. Publicăm de toate: descrieri, poezii (populare, patriotice și religioase), nuvele și schițe cu condiția să fie bune și la înțelesul poporului. Alegerea o facem noi, cari purtăm greul foii și răspunderea. Credem că ne-am înțeles.

Dni Radu I. Odorheiu. De prin Aprilie 1927 într'adevăr foaia v'a fost sistată, deci nu trebuie să o plătiți pe timpul dela 1 Aprilie 1927—1 Oct. 1928. Din 1. Oct. foaia o trimitem la adresa cea nouă: Ana Radu. De plată nu mai aveți decât 20 lei până la 31 Dec. 1928.

George Filip. L. Am primit 50 Lei. Abonamentul Dr. plătit până la 31 Dec. 1928.

Redactor responsabil: IULIU MAIOR.

Nr. 875—1927.

Publicație de licitație

Subsemnatul Portărel prin această publică, că în baza deciziei Nr. G. 4827—1927 a judecătoriei de ocol din Blaj, în favorul reclamantului Iosif Platz repr. prin avocatul Dr. Ioan Bianu, pentru încasarea creanței de 9816 Lei — bani și acc., se fixează termen de licitație pe ziua de 25 Octomvrie 1928 11 a. m. la fața locului în com. Roșia de Secas, la locuința urmăritului unde se vor vinde prin licitație publică judiciară și anume: O mașină de tăiat jichi în valoare de 15,000 Lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Dumbrăveni la 5 Octomvrie 1928.

NICULAE BACIU

portărel.

596 (1—1)

Căutăm vânzători de gazete în fiecare comună. Dumineca și în sărbători ei pot vinde „Unirea Poporului” credincioșilor, când ies dela biserică. Osteneala le-o răsplătim bine, mai cu seamă dacă se angajează să vândă și cărți populare și calendare.

Toți cari se angajează trebuie să aibă o scrisoare de recomandare dela preotul satului. Altfel nu-i putem primi.

Incercați și nu vă va părea rău.

Capitulul Metropolitan gr. cat. Blaj

Nr. 156/1928.

De închiriat

Este de închiriat casa fundațională din Piața I. M. Clain Nr. 11, care constă din locuință și prăvălie, curte largă și grădină. Cei ce reflectează la închiriere să-și înainteze cererile oferte în scris, până în 25 Octomvrie 1928, orele 12, Administrației Centrale Capitulare.

Blaj 16 Octomvrie 1928.

Iacob Popa

prepozit-capitular

(592) 1—1

No. 275/1928

Publicație de licitație

Subsemnatul Portărel prin această publică, că în baza deciziei Nr. G. 1149,1150, 1928 a judecătoriei de ocol din Blaj în favorul reclamantului Albert Weisz repr. prin avocatul Dr. Benedek și Dr. Kobori pentru încasarea creanței de 14363 Lei — și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 12 Noemvrie 1928 orele 12 a. m. la fața locului în comuna Șoroștin, la locuința urmăriților, unde se vor vinde prin licitație publică judiciară și anume: oi, bivoli, porci și car în valoare de 17000 Lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Dumbrăveni la 7 Octomvrie 1928.

NICULAE BACIU

portărel

599 (1—1)

No. 1592/1926

Publicație de licitație

Subsemnatul Portărel prin această publică, că în baza deciziei Nr. 3937 1926 a judecătoriei de ocol din Blaj în favorul reclamantului Ioan Crețu repr. prin avocatul Dr. Ludovic Enyedii pentru încasarea creanței de 642 Lei — bani și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 14 Noemvrie 1928 orele 2 p. m. la fața locului în com. Bucerdea-grănoasă, unde se vor vinde prin licitație publică judiciară și anume, Ceas, coșer, fân, otavă, și boi în valoare de 32,300 Lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Dumbrăveni la 7 Octomvrie 1928.

NICULAE BACIU

portărel

597 (1—1)

No. 79/1928

Publicație de licitație

Subsemnatul Portărel prin această publică, că în baza deciziei Nr. G. 1349 1928 a judecătoriei de ocol din Blaj în favorul reclamantului „Casa de Economie Sp. A” din Blaj repr. prin avocatul Dr. Ludovic Enyedii pentru încasarea creanței de 4682 Lei — bani și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 6 Noemvrie 1928 orele 12 a. m. la fața locului în com. Bucerdea-grănoasă. No., unde se vor vinde prin licitație publică judiciară și anume; 2 boi tărași în valoare de 10000 Lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Dumbrăveni la 8 Octomvrie 1928.

NICULAE BACIU

portărel

598 (1—1)

RECLAMA

::: este sufletul comerțului :::

Citiți și răspândiți

„Cărțile Bunului Creștin“!

Până acum au apărut:

- Nr. 1. Despre păcat (s'a epuizat).
 Nr. 2. Fiți desăvârșiți (s'a epuizat).
 Nr. 3. Bolșevicii și biserica (s'a epuizat).
 Nr. 4. Darul lui Dumnezeu.

Broșura are 64 pagini, și se vinde cu 6 lei.
 Nr. 5. Adevărata fericire.

Broșura are 64 pagini, și se vinde cu 6 lei.
 Nr. 6. Taina sposedaniei, 126 pag., cu 15 lei.

Nr. 7. Tălcuirea Apostolilor din Duminecile de peste an, partea I. dela Dumineca Paștilor până la Dumineca XII. după Rusalii, cuprinde 148 pagini, și se vinde cu 20 lei; partea II, dela Dumineca XIII, după Rusalii până la Dumineca după Nașterea Domnului, cuprinde 120 pagini și se vinde 15 lei; partea III, dela Dumineca înainte de Botezul Domnului până la Dumineca Floriilor, cuprinde 116 pagini și se vinde cu 15 lei.

Toatetrei broșurile cuprind laolaltă aproape 400 de pagini și se vând cu prețul foarte mic de numai 50 lei.

Celce citește și răspândește între prietini și cunoscuții săi, „Cărțile Bunului Creștin“, nu numai că se întărește în credință, dar face și un lucru plăcut înaintea lui Dumnezeu, pentru care cu drept cuvânt poate aștepta anumită răsplată dela Dumnezeu.

Dacă voți un lucru bun

atunci nu vă cumpărați ghete de nicăiri, căci în atelierul meu se pregătesc cele mai elegante și moderne ghete și pantofi, din materialul cel mai bun, cu prețuri foarte scăzute.

Am și lucru gata din toate calitățile, precum și ghete pentru fete dela țară.

Pantofăria modernă

Nicolae Barna

Blaj, Piața I. M. Clain.

(567) 9-7

Advocat în Blaj

Subsemnatul aduc la cunoștința Onor. public că mi-am deschis birou advocațional în BLAJ

Eugen Moldovan
advocat

(593) 2-2

Cine vrea să cumpere ceas deșteptător sau de buzunar ieftin, să meargă la

M. Friedmann**Ceasornicar și ju-**
— **valer Blaj** —Aici se vând ceasuri cu
250 Lei, garanție un an.Prețuri fixe,
dar, moderate!

(582) 5-7

Cea mai bogată carte
de rugăciuni este**Mângăierea Creștinului**

de IOAN GENȚ — 550 pag. format de buzunar

Cuprinde toate rugăciunile trebuincioase de dimineața, seara, la Mănecat, Inserat, la mărturisire, cuminecare, la sf. Liturgie și diverse; precum și cântările dela Inserat, Mănecat, Prohod și Cununie.

Costă 80 de Lei legată în pânză peste tot

Se poate avea la toate librăriile mai de seamă și la redacția revistei: „VESTITORUL“, Oradea, Parcul Ștefan cel Mare
 Nr. 8 (565) 8 10

In comuna Cisteiul român se află

O MOARĂ

de vânzare, cu două scaune.
 Sau se caută tovarășie.

E în lucrare. Mănată cu motor
 de păcură cu 25 puteri.

Popa Gligor

(594) 2-2

Cisteiul român p. Blaj

De vânzare

Doună jugăre de pământ arător la loc ses, în hotarul Blajului, și un drept de pășunat la oras. Informațiuni la d. Dr. Alexandru Măcelar, medic în Blaj. (588) 3-3

Pomii roditoriaduc celea mai importante
venituri agricultorilor!

Ca să Vă ajungeți scopul, faceți comenzi la pipiniere de încredere, cari vă dau și îndrumările necesare acestei ramure speciale a agriculturii. Cumpărătorii noștri primesc gratuit o broșură de 32 pagini despre plantarea și îngrijirea pomilor și a viilor, carte de mare valoare pentru fiecare agricultor.

Cereți catalog și plantați de toamna căci prinderea e mai sigură și creșterea e mai mare în anul prim.

Pipiniera de pomi și vițe altoite

„Triteanu“

Războieni, jud. Turda

La toate expozițiile premiată cu
 diplome și medalii de aur.

(587) 3-4

ICOANE SFINTE

Reproduceri artistice de pe tablourile pictorilor clasici. — Diferite mărimi. — Dela 20—500 Lei. — Domnul Hristos, Preacurata Vergură Maria

INMORMĂNTAREA DOMNULUI HRISTOS executată în 5 colori, mărimea 47/59 cm. Lei 80. — Să nu lipsească din casa nici unui creștin.

Se află de vânzare la

Librăria Seminarului, Blaj

Citiți „Unirea Poporului“.

Banca „CETATEA“ Soc. pe acțiuni

BRAȘOV

FONDATĂ 1910.

FILIALE:

Rupea (Cohalm) Cluj, Odorheiu,
 Toplița-Română

CREAȚIUNI:

„Cetatea de Granit“, Tipografia
 „Minerva“, Hotel Transilvania,
 Cinema Urania

RESURSE:

Capital social, Depuneri, Reescont, creditori etc.
LEI 150,000,000

Circulația din ultimul 1¹/₂ an peste Lei două miliarde

Banca „CETATEA“ Brașov și filialele sale fac următoarele operațiuni:

1. Primește depuneri spre fructificare și păstrare pe libelși în cont corent în condițiunile cele mai bune.
2. Acordă împrumuturi de scont (cambii) și pe credite cambiale cu acoperire ipototecară.
3. Face plăți americane și ordine de plată în orice parte a țării.
4. Asigurări contra focului, pe viață, accidente etc.
5. Informațiuni economice și financiare.
 - A. Depuneți economiile pe creștere la Banca „CETATEA“ și filialele sale.
 - B. Cumpărați neapărat acțiuni dela Banca „CETATEA“ Brașov din ultima emisiune în curs.

(503) 5-5

BANCA „CETATEA“ S. A.
 Direcțiunea Generală